

El Club 10: desè Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona. — El dilluns dia 16 de desembre de 2002 es desenvolupà, a l'Aula Magna, el «Desè Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona» (UB), anomenat, per les seves sigles, «CLUB 10».

Enguany s'ha celebrat el desè aniversari d'aquests col·loquis, que es van encetar el 1992, per iniciativa de la Secció de Lingüística del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, amb la finalitat de trobar-se, durant un dia d'intercanvis científics sobre la llengua catalana, estudiosos, especialistes, professors i estudiants de filologia catalana.

Aquest any el tema s'ha centrat a presentar les contribucions de diverses disciplines de la lingüística a l'elaboració de gramàtiques.

En primer lloc, Joan Veny, de la Universitat de Barcelona, es va referir a la contribució de la gramàtica a la dialectologia, basant-se en obres d'Antoni de Bofarull (1821-1892): *Estudios, sistema gramatical y crestomatía de la lengua catalana* (1864) i *Gramática de la lengua catalana* (1867), juntament amb Adolf Blanch (1832-1887) i en l'estudi de Rovira i Virgili (1882-1949): *Novíssima ortografía catalana. Vocabulari ortogràfic* (1913) i altres.

Jordi Ginebra, de la Universitat Rovira i Virgili, va fer referència a la contribució de la lexicologia a la gramàtica, parlant de les anomenades *concurrències lèxiques (collocations)*, que són una cadena formada per dues o més paraules que típicament van juntes i serveixen per a contextualitzar l'ús de determinades paraules (Exemples: «El centre d'acollida *exerceix la tutela* de l'infant»; «la cantant no *concedeix entrevistes*; el regidor *ha comès una irregularitat...*»). Molt sovint es tracta de formulismes, de rutines que el parlant fa servir constantment en l'ús de la llengua.

Amadeu Viana, de la Universitat de Lleida, va fer una contribució de la sociolingüística a la gramàtica, argumentant diversos aspectes tals com el desenvolupament sociolingüístic en la primera part del segle xx, el variacionisme, el funcionalisme, la sociologia de la llengua, la descripció lingüística i la conversació, tot ressaltant el canvi d'enfocament que ha suposat la gramàtica de la conversa.

Josep M. Brucart, de la Universitat Autònoma de Barcelona, va parlar sobre la contribució de la teoria lingüística a la gramàtica, referint-se a la relació entre la teoria lingüística i el funcionament d'una llengua. De fet, escriure una gramàtica sempre implica basar-se en una determinada teoria que és al darrere. Actualment hi ha una tornada a la gramàtica dels clàssics, un retorn als orígens, que suposa un gran enriquiment per al lingüista.

A la tarda va tenir lloc una interessantíssima taula rodona sobre «Gramàtiques descriptives i tradició gramatical», tenint en compte que en aquests darrers anys s'han publicat tres grans i importants gramàtiques de les llengües italiana, castellana i catalana: *Grande grammatica italiana di consultazione* (1988-1995), dirigida per Lorenzo Renzi, Giampaolo Salvi i Anna Cardinaletti, *Gramática Descriptiva de la Lengua Española* (1999), dirigida per Ignacio Bosque i Violeta Demonte, i *Gramàtica del català contemporani* (2002), dirigida per Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya.

A la taula rodona van tenir lloc tres torns de paraula per a cada un dels participants. En el primer es va parlar dels precedents: Lorenzo Renzi va fer veure que, deixant la lingüística estructural, que és molt esotèrica, la lingüística generativa, en certa manera, entronca amb la gramàtica tradicional i parteix de la frase, per a la seva anàlisi. Violeta Demonte va constatar

que falta una sintaxi, tot i que n'hi ha intents per part dels estructuralistes, amb una explicació interna dels fets de llenguatge. Per altra part, la gramàtica generativa aporta idees filosòfiques en el llenguatge, amb principis, models i regles. Joan Solà es va referir al fet que, en català, hi ha una tradició molt pobra de gramàtiques descriptives. Es troben manuals d'urgència, des del punt de vista de la normativa, i, per tant, calia fer una descripció molt més àmplia i actualitzada de la llengua.

En el segon torn de paraules es va fer referència al perquè d'una gramàtica descriptiva: Lorenzo Renzi va comentar que la *Grande grammatica...* es va acabar el 1995, després d'intervenir-hi més de trenta col·laboradors. La seva pretensió no va ser fer una gramàtica del parlant ideal, sinó una gramàtica dels parlants tenint en compte totes les seves possibles variants. Violeta Demonte, respecte a la *Gramàtica Descrittiva...*, va dir que havien volgut fer una gramàtica descriptiva amb la major riquesa de dades possible, i amb l'intent de ser exhaustius, per tal que els resultats de les seves teories poguessin arribar a l'ensenyament (secundari i universitari). Joan Solà, pel que fa a la *Gramàtica del català...*, va aclarir que era una gramàtica descriptiva de tall tradicional, però amb un tractament més lliure en el camp de la sintaxi, amb novetats en el tractament dels dítics i de les oracions condicionals, per posar dos exemples.

En el tercer i darrer torn de paraules, es va tractar el tipus de llengua descrita: Lorenzo Renzi va fer palès que a la gramàtica italiana han considerat tots els dialectes d'Itàlia i els seus registres, és a dir, totes les variacions presents en l'italià contemporani. Violeta Demonte va deixar clar que l'anàlisi a la gramàtica castellana ha estat fruit del consens entre tots els seus autors, que es basen en una descripció sincrònica de la llengua, amb referències a la variació geogràfica. Joan Solà va dir que a la gramàtica catalana els autors van partir dels capdavanters italians (Renzi...), amb un projecte molt explícit i molt detallat, en el qual han participat cinquanta-vuit col·laboradors. Calia que fos una obra de conjunt, tot garantint-ne la qualitat i l'harmonia. Es basa en la descripció de la llengua estàndard, amb informació dialectal sobretot en els apartats de fonètica i de morfologia.

Cal celebrar que el CLUB hagi arribat amb tant d'èxit a la seva desena trobada, i també cal celebrar molt emfàticament la publicació de les tres grans gramàtiques sobre l'italià, el castellà i el català, absolutament imprescindibles per a qualsevol estudiós de les tres llengües romàniques esmentades. [M. B. i C.]